

Gładczuk, Czesław

"Filozofia na Uniwersytecie Stefana Batorego", red. Józef Pawlak, Toruń 2002 : [recenzja]

Studia Teologiczne 21, 471-473

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Pluszowa terapia – w znaczeniu pierwszym termin ten oznacza intencjonalny program o charakterze socjalizującym, obejmujący całe rodziny dotknięte problemem alkoholowym, łącznie ze wsparciem materialnym i duchowym jej członków; w drugim natomiast – oznacza on program socjoterapeutyczny przeznaczony wyłącznie dla dzieci, oparty na zabawach projekcyjnych z udziałem pluszowych zabawek – „pluszaków” (s. 189).

Choreoterapia – w sztuce tańca wewnętrzne przeżycia człowieka uzewnętrzniają się bezpośrednio poprzez jego własne ciało, które jest jedynym istotnym instrumentem w tańcu (s. 211).

Delfinoterapia to zajęcia rehabilitacyjne w czasie których korzysta się z usług odpowiednio wyszkolonych, wybranych gatunków delfinów – wal białe, delfiny zwyczajne (s. 308).

Z powyżej przedstawionych treści wynika, że wprowadzenie do samowychowania, w konkretnych przypadkach (czy jednostkach chorobowych), winno być wzmacniane przez różnorakie działania. Recenzowana książka może więc okazać się bardzo przydatna dla chrześcijańskiej praktyki wychowawczej wobec osób specjalnej troski.

Ks. Waldemar Woźniak, UKSW

Józef Pawlak (red.), *Filozofia na Uniwersytecie Stefana Batorego*, Toruń 2002, s. 286.

Przywrócony do życia (zamknięty w 1832 r. carskim zarządzeniem) dekretem Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego Uniwersytet Wileński pod nazwą Uniwersytetu Stefana Batorego wznowił w 1919 r. działalność którą znowu przerwano w grudniu 1939 r. (nakaz władz Litwy).

Uniwersyteckie środowisko Torunia, które zawdzięcza zaistnienie uczelni w Toruniu przede wszystkim Profesorom Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, którzy po zakończeniu II wojny światowej ewakuowali się z Wilna, zorganizowało w roku 2000, w ramach Instytutu Filozofii UMK, konferencję naukową poświęconą filozofii na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie w latach 1919-1939.

Owoce tej konferencji jest publikacja pod tytułem *Filozofia na Uniwersytecie Stefana Batorego*, która nawiązuje do publikacji pt. pod red. R. Jadcza i J. Pawlaka (Toruń. 1997) pt. *Filozofia na Uniwersytecie Wileńskim*.

Wskrzyszona uczelnia nie mogła nie mieć wydziału filozoficznego. Skwapliwie zatroszczono się o kadrę nauczycieli akademickich dla tego wydziału.

Filozofię w ożyłej *Alma Mater Vilniensis* wykładali: Wincenty Lutosławski, Władysław Tatarkiewicz, Tadeusz Czeżowski, Marian Zdziechowski, Henryk Elzenberg, Marian Massonius, ks. Władysław Szuzyński, Bogumił Jasionowski, Wiktor Sukiennicki, ks. Michał Klepacz i inni.

We Słowie wstępnym do Filozofii na Uniwersytecie Stefana Batorego tak scharakteryzowano tę dyscyplinę wiedzy: „Na Uniwersytecie Stefana Batorego nie dominowała żadna z wpływowych polskich szkół filozoficznych. Wileńskie środowisko filozoficzne charakteryzowała wszechstronność zainteresowań naukowych, pluralistyczne rozumienie istoty filozofii i jej zadań kulturotwórczych, przywiązywanie dużej wagi do zagadnień historiozoficznych i społecznych.

Badania prowadzone w zakresie logiki i metodologii nauk, o wyraźnej orientacji pozytywistycznej, współistniały z koncepcjami filozofii narodowej, z podejmowaniem nowych tematów badawczych w zakresie etyki i antropologii, z docenianiem roli filozofii w wychowaniu młodzieży akademickiej.

Nadto zajmowano się historią filozofii, historią idei, filozofią kultury, filozofią prawa oraz historią i filozofią medycyny. Troškano się o rzetelność badań naukowych i wyroki poziom kształcenia naukowego”.

W omawianej tu publikacji pomieszczono biogramy, przedstawiono kierunki i style dociekań filozoficznych, rodowody filozoficzne, i troskę myślicieli o właściwą organizację życia uniwersyteckiego.

Dla orientacji w zawartości publikacji, przywołam pomieszczone w niej opracowania:

- Józef Pawlak, Środowisko filozoficzne Wilna (1919-1945).
- Włodzimierz Tyburski, Myśl etyczna na Uniwersytecie Wileńskim (1919-1945).
- Barbara Szotek, Marian Massonius jako rzecznik naukowości filozofii w Wilnie.
- Wiesław Mincer, „Uniwersytet” Tadeusza Czeżowskiego.
- Roman Plečkaitis, Litewskie badania nad filozofią uprawianą na Uniwersytecie Stefana Batorego.
- Dariusz Barbaszyński, W obliczu końca – wileńskie refleksje Mariana Zdziechowskiego.
- Zbigniew Opacki, Między filozofią historii a polityką. Niemcy w myśli Mariana Zdziechowskiego.

— Roman Backer, Marian Zdziechowski wobec bolszewickiej Rosji. Pomiędzy widmem zagłady a anty-katastrofizmem.

— Leszek Gawor, Nauka o wielości cywilizacji Feliksa Konecznego jako historiozofia.

— Eugeniusz Wasilewski, O istocie i sposobach funkcjonowania dobra według Feliksa Konecznego i Mariana Zdziechowskiego.

— Jerzy Kolarzowski, Bronisława Wrobiewskiego filozofia założenia procesu tworzenia prawa.

— Józef Pawlak, Bogumił Jasionowski - badacz cywilizacji wschodnio-chrześcijańskiej.

Streszczenie zawartości publikacji w języku angielskim, indeks osobowy i trochę zdjęć Wileńskich Myślicieli, zamyka ją wolumen.

Zawartość artykułów umieszczonych w woluminie *Filozofia na Uniwersytecie Stefana Batorego* ma postać szkiców. Inaczej bowiem być nie mogło, skoro są to materiały z konferencji.

Są to jednak dobre szkice i dociekliwym mogą służyć do właściwego ukierunkowania badań w tych przestrzeniach.

Wszystkim zaś tym, których różnorakie więzi łączą z Wilnem, publikacja przywołuje i panoramę Miasta, Miłego Miasta i timbr Uczelni, przynoszącej nauce polskiej w tak krótkim czasie wcale pokaźny laur.

W artykułach okazano, że wileńskie naukowe impresje, są kontynuowane.

Dzięki za to środowisku uniwersyteckiemu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Nakład, zupełnie uniwersytecki, 450 egzemplarzy. Format, trochę ponadkieszonkowy, twarda oprawa z sympatycznym zdjęciem na okładce.

Warto czytać i... dumać!

Ks. Czesław Gładczuk

„Przegląd Kalwaryjski”. 400 lat sanktuarium, 7 (2002), Calvarianum, Kalwaria Zebrzydowska 2002, ss. 408.

Czasopismo „Przegląd Kalwaryjski” wydawane przez „Calvarianum” przy współpracy Urzędu Miasta Kalwaria Zebrzydowska, Ośrodka Kultury w Kalwarii, Towarzystwa Przyjaciół Kalwarii i Wyższego Seminarium Duchownego OO. Bernardynów ukazało się po raz pierwszy w 1995 r. jako periodyk. Zespół redakcyjny pierwszego numeru pisma składał się z 10 osób, których pracę koordynował ówczesny